

7/6265

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

Sayı : 026.21/2005/SPGY/247170
Konu : Yazılı soru önergesi

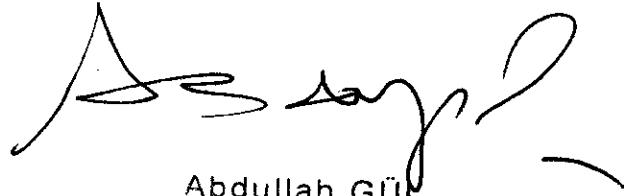
27 Haziran 2005

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 24 Mayıs 2005 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-11279 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Emin őirin'in 7/6265 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

Abdullah G¼L
Dıőıőleri Bakanı ve
Baőbakan Yardımcısı

EK: soru önergesi yanıtı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN EMİN ŞİRİN'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORU:

TBMM Hükümeti ile Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan arasında imzalanan ve TBMM tarafından 16 Mart 1338 tarihinde kabul edilen Kars Antlaşması'nın 6. ve 8. maddeleri şu şekildedir:

Madde 6: Türkiye evvela- işbu maddede tahsis ve tayin olunan mahaller ahalisi, her cemaatin dini ve harsi hukukunu temin edecek vasi bir muhtariyeti idariyeye nail olmak ve mezkur mahallere ahalinin arzularına muvafık bir usulü tasarruf arazi ithaline imkan baş etmek, saniyen Batum Limanı tarikiyle Türkiye'ye ithal veya Türkiye'den ihraç olunacak bilcümle mevat ile eşyayı ticariyenin gümrük resmine tabii tutulmayarak bila müşkülât ve mevanii bilcümle rüsum ve tekaliften muaf olarak serbest bir surette imrarı hakkı, her nevi masarifi hususiyeden müstesna olarak Batum Limanından istifade hakkıyla birlikte Türkiye'ye temin edilmek şartıyla Batum liman ve şehrinin ve işbu maddenin dördüncü maddesinde gösterilen hududun şimalinde bulunan ve Batum livasına ait olan arazinin hakkı metbuyetini Gürcistan'a terke rıza gösterir.

Madde 8: Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti ile Gürcistan Şuralar Cumhuriyeti iki memleketin hemhudut havalisi ahalisinin hududun diğer tarafında kain kışlık ve yazlık meralardan istifade etmeleri zaruretinin nazarı dikkate alarak ahali mezkureye hayvanlarını huduttan geçirmek ve mutat meralardan istifade etmek hakkını bahşetmeyi kabul ederler. Hududun müruru esnasında tatbik edilecek gümrük muamelatıyla tedabiri inzibatiye ve sıhhiye ve saire muhtelit bir komisyon tarafından tayin edilecektir.

Sorular:

1. Bu maddelerin tüm hükümleri eksiksiz uygulanmakta mıdır?
2. Özellikle, 6. maddedeki Batum Limanı tariki ile Türkiye'ye ithal edilen tüm malların gümrük resmine tabii tutulmaması hükmü işletilmekte midir? Eğer bu hüküm işlemiyor ise, işletmeme kararı hangi hukuki dayanağa dayandırılmıştır.

Yanıt:

13 Ekim 1921 tarihinde Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan ile Türkiye arasında imzalanan Kars Antlaşması sınır tespit eden bir Antlaşma olduğu cihetle süresizdir ve feshi için bir mekanizma öngörülmemiştir. Ayrıca, 30 Temmuz 1992 tarihinde imzalanan Türkiye-Gürcistan Dostluk Anlaşması'nda da Kars Antlaşması'na atıfta bulunularak, anılan Antlaşma'nın geçerliliği teyit edilmiştir. Dolayısıyla, Antlaşma'nın 6. ve 8. maddeleri geçerliliğini korumaktadır.

Bununla birlikte, günümüzde, Antlaşmanın 6. maddesinin "Batum üzerinden Türkiye'ye giden veya oradan çıkan bütün mal ve eşyanın gümrük vergisine tabi olmadan ve hiçbir güçlük karşılığında, her türlü vergi ve harçtan bağışık olarak serbest geçiş hakkı ve hiçbir özel masraf yapmaksızın Batum Limanı'ndan yararlanma hakkının Türkiye'ye sağlanması" şeklindeki hükmü uygulanmamaktadır. Bu durum, hükmün geçersizliğinden değil, pratik mülahazalardan kaynaklanmaktadır.

Antlaşma'nın imzalandığı tarihte, Türkiye'nin Doğu Karadeniz'de Batum dışında ihracat ve ithalat gerçekleştirebileceği bir limanı bulunmamaktaydı. Bu nedenle, Batum Limanı üzerinde bir takım haklara sahip olmak o tarihte Türkiye için bir zorunluluktur. Ancak, daha sonraki tarihlerde SSCB'nin Türkiye'ye yönelik tutumu ile Doğu ve Batı blokları arasındaki çekişme Türkiye'nin Batum'dan yararlanmasına imkan vermemiş; Türkiye Doğu Karadeniz'de kendi limanlarını geliştirmiştir. Bugün itibariyle, Doğu Karadeniz kıyısında sahip olduğumuz, Samsun, Trabzon ve Hopa Limanları Batum Limanı'na olan ihtiyacımızı ortan kaldırmış bulunmaktadır.

Kars Antlaşması'nın 8. maddesinde öngörülen sınır bölgelerindeki halkın mutlak meralardan yararlanma hakkı konusundaki tutumumuz da benzer şekilde oluşturulmuştur. Öte yandan, sınır bölgelerinde yaşayan halkın hayatını kolaylaştırmak için Türkiye ile Gürcistan arasında işbirliği yapılagelmektedir. Örneğin, Gürcistan sınırımızda yer alan Camili bölgesi halkı, hastalık, ölüm gibi acil durumlarda ya da ekonomik ve hukuki işlemler için, bağlı oldukları Borçka ilçesine Gürcistan topraklarından geçerek Sarp sınır kapısı üzerinden ulaşabilmektedirler.